

PROGRAMMA NAAR EEN
RIJKE WADDENZEE

**Programma naar een
Rijke Waddenzee**

Waddenacademie 24 juni 2010

Kees van Es

PROGRAMMA NAAR EEN
RIJKE WADDENZEE

Inhoud presentatie

1. Achtergrond
2. Doel en rol van het programma
3. Waar staan we nu?
4. Prioriteiten, Uitvoeringsagenda 2010-2011
5. De positie van kennis in het programma
6. Kennisvragen (werk in uitvoering)

Achtergrond programma

- Wens tot stroomlijnen, bundelen bestaande projecten en kennisvragen en waar nodig impuls (BenO-plan RCW)
- Convenant mosseltransitie en natuurherstel

Begin dit jaar vastgesteld Programmaplan:

- Gedeelde visie op het natte Wad vanuit LNV, RWS, RCW, Coalitie Wadden Natuurlijk om te komen tot impuls natuurherstel
- Niet eenzijdig of lineair, maar vanuit gezamenlijke ambitie natuur en mens en 'leren door doen'

Doel van het programma

1. Stroomlijnen, bundelen en (waar nodig) versnellen van bestaande initiatieven voor natuurherstel
2. Richting geven aan bestaande en nieuwe initiatieven vanuit gezamenlijke ambitie/streefbeeld

door:

Rol van het Programmabureau en Regiekamer

door:

- het verkrijgen van overzicht en verbinden van bestaande initiatieven
- ontwikkelen van nieuwe initiatieven voor natuurherstel
- faciliteren van coalities van gebruikers, overheden, N-organisaties die zoeken naar kansen/oplossingen voor natuur en een duurzame gebruik
- mede-organiseren van monitoring en evaluatie om te leren van de effecten
- zoeken naar kansen voor financiering van initiatieven

Wat zijn we niet: een aparte organisatie (maar voor - en door !)

Hoe willen we werken?

- Vanuit een gezamenlijk streefbeeld/ambitie
- Initiëren van gezamenlijke trajecten vanuit N-organisaties, gebruikers en overheden
- Ontwikkelen van pilots. Projecten gericht op uitvoering en leren (leren door doen, cyclisch proces)
- Met als basis een goede monitoring en evaluatie voor vervolgstappen

Waar staan we nu?

- Programmaorganisatie ingericht: vanuit LNV, RWS, CWN, regio en externen
- Regiekamer voor algehele supervisie, regievoering over trajecten/discussies in de regio
- Programmabureau voor uitvoering
- Clusters in verschillende snelheden: aan de slag en soms nog in verkennende rol
- Prioritering inzet Uitvoeringsagenda 2010-2011

Strategie/prioritering

Prioritering projecten UA 2010-2011 korte termijn:

- Aantoonbaar natuurwinst
- Voldoende integraal en meerdere doelen (ook zichtbaar in regio)
- Een 'zetje' nodig om verder te komen
- Breed gesteund, maar waarvoor nooit initiatief genomen

Maar ...

- Voldoende echt natuurherstel of ruimte voor pilots vanuit transitie ???
- Voldoende onderbouwing strategie effectiviteit ??? (o.a. vraag reviewcommissie)

Daarom naast UA 2010-2011

- Werken aan adaptive managementsysteem o.b.v. bouwstenen (doelen, relaties, strategieën sterker in beeld)

Uitvoeringsagenda 2010-2011 (1)

Voedselweb, o.a.

- Begeleiden proces uitvoering mosseltransitie
- Faciliteren onderzoeksagenda garnalenvisserij, zoeken naar lange termijnperspectief
- Initiëren natuurkansenkaart, biobouwers
- Uitwerking/begeleiden Visie duurzame Waddenvisserij

Randen van het Wad, o.a.

- Eerst alle bestaande projecten in beeld
- Waar nodig en gewenst bijdragen aan uitvoering/versnellen projecten
- Initiëren voorbeeld projecten

Uitvoeringsagenda 2010-2011 (2)

Water en morfologie, oa.

- Vervolg werkconferentie slibhuishouding
- Verkennen bijdrage spuiregime en slibproblematiek Harlingen
- Verkennen Ameland Natuurlijk bereikbaar
- Gezamenlijke aanpak Eems-Dollard?

Internationaal, oa.

- Kombergingsatlas trilateraal
- Uitwisselen en formulering exotenbeleid
- Flyway: verkennen versterken monitoring en samenwerking

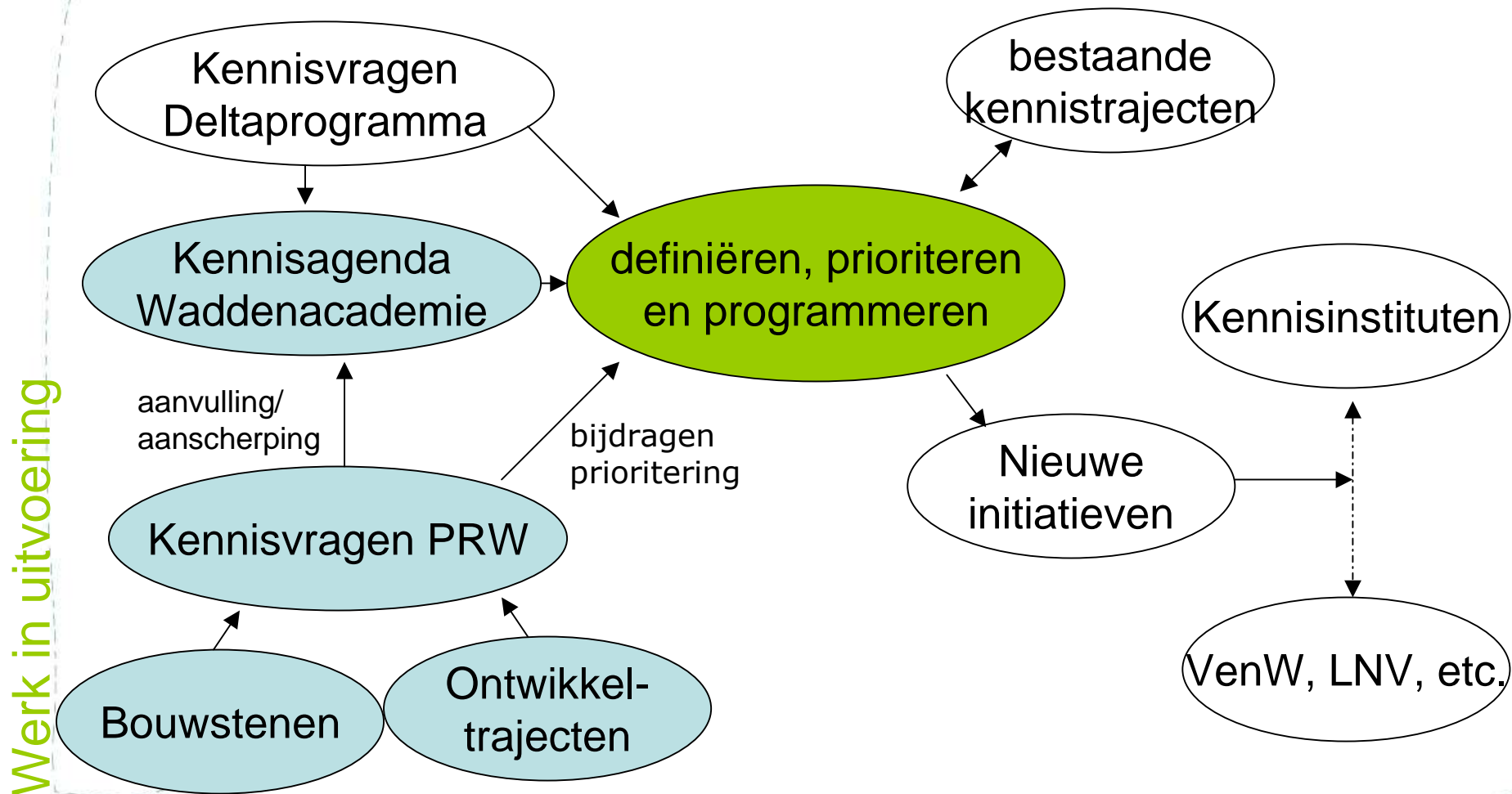
Kennis en monitoring

Kennis en het Programma Rijke Waddenzee

- In beeld brengen kennisvragen vanuit de clusters op basis van bouwstenen en ontwikkeltrajecten
- Beoordelen kennisvragen en nadere definiëring tegen de achtergrond van de kennisagenda WA
- In beeld brengen relevante kennistrajecten en lacunes die relevant zijn voor de uitvoering van het programma
- Waar nodig stroomlijnen, bundelen en evt. initiëren van nieuwe kennistrajecten (samen met WA)

Aanspreekpunt PRW en Waddenacademie: Maria van Leeuwe

Relatie met o.a. de Waddenacademie

Kennisvragen vanuit PRW (werk in uitvoering)

Tijdpad	Traject	Kennisvraag
2011-2012 prioritaire vragen	Voedselweb	<ul style="list-style-type: none">- Wat zijn de randvoorwaarden voor natuurontwikkeling (tbv opstellen natuurkansenkaart)- Internationaal vergelijkend onderzoek en uitwerking kombergingsatlas gericht op een effectieve beleidstrategie
	Morfologie en Water	<ul style="list-style-type: none">- Verkenning slibhuishouding Waddenzee- Verkenning slibhuishouding Eems-Dollard
	Randen van het Wad	<ul style="list-style-type: none">- Inventarisatie kennis over dynamisch kustbeheer- Uitwerken probleemanalyse mbt ecologisch verantwoord spuien
	Internationaal	<ul style="list-style-type: none">- Afstemming monitoring trilateraal (TMAP)- Ontwikkelen internationale monitoring ism Waddenacademie

Tijdpad	Traject	Kennisvraag
2011-2012 prioritaire vragen	Voedselweb	<ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn de randvoorwaarden voor natuurontwikkeling (tbv opstellen natuurkansenkaart) - Internationaal vergelijkend onderzoek en uitwerking kombergingsatlas gericht op een effectieve beleidstrategie
	Morfologie en Water	<ul style="list-style-type: none"> - Verkenning slibhuishouding Waddenzee - Verkenning slibhuishouding Eems-Dollard
	Randen van het Wad	<ul style="list-style-type: none"> - Inventarisatie kennis over dynamisch kustbeheer - Uitwerken probleemanalyse mbt ecologisch verantwoord spuien
	Internationaal	<ul style="list-style-type: none"> - Afstemming monitoring trilateraal (TMAP) - Ontwikkelen internationale monitoring ism Waddenacademie
Meerjarig onderzoek* (2-5 jr.)	Voedselweb	- Onderzoek naar de hydromorfologische rol biobouwers (interactie sediment, effect op waterkwaliteit)
	Morfologie en Water	- Onderzoek rol van biobouwers op de hydromorfologie (interactie sediment)
	Randen van het Wad	- Onderzoek naar de zandhuishouding van de Waddenzee
	Internationaal	- Kennisontwikkeling levenscyclus vissen
Meerjarig onderzoek* (> 10 jaar)	Voedselweb	- Effect van klimaatverandering op het voedselweb
	Randen	- Effect van klimaatverandering op morfologie van de waddenregio

Tijdpad	Traject	Kennisvraag- PRW & Deltaprogramma
2011-2012 <i>prioritaire vragen</i>	Voedselweb	- Wat zijn de randvoorwaarden voor natuurontwikkeling (tbv opstellen natuurkansenkaart) - Internationaal vergelijkend onderzoek en uitwerking kombergingsatlas gericht op een effectieve beleidstrategie
	Morfologie en Water	- Verkenning slibhuishouding Waddenzee - Verkenning slibhuishouding Eems-Dollard
	Randen van het Wad	- Inventarisatie kennis over dynamisch kustbeheer - Uitwerken probleemanalyse mbt ecol. verantwoord spuien
	Internationaal	- Afstemming monitoring trilateraal (TMAP) - Ontwikkelen internationale monitoring ism WA
<i>Meerjarig onderzoek* (2-5 jr.)</i>	Voedselweb	- Onderzoek naar de hydromorfologische rol biobouwers (interactie sediment, effect op waterkwaliteit)
	Morfologie en Water	- Onderzoek rol van biobouwers op de hydromorfologie (interactie sediment)
	Randen van het Wad	- Onderzoek naar de zandhuishouding van de Waddenzee
	Internationaal	- Kennisontwikkeling levenscyclus vissen
<i>Meerjarig onderzoek* (> 10 jaar)</i>	Voedselweb	- Effect van klimaatverandering op het voedselweb
	Randen	- Effect van klimaatverandering op morfologie van de waddenregio

Tijdpad	Traject	Kennisvraag- PRW, Deltaprogramma & Waddenacademie
2011-2012 <i>prioritaire vragen</i>	Voedselweb	- Wat zijn de randvoorwaarden voor natuurontwikkeling (tbv opstellen natuurkansenkaart) - Internationaal vergelijkend onderzoek en uitwerking kombergingsatlas gericht op een effectieve beleidstrategie
	Morfologie en Water	- Verkenning slibhuishouding Waddenzee - Verkenning slibhuishouding Eems-Dollard
	Randen van het Wad	- Inventarisatie kennis over dynamisch kustbeheer - Uitwerken probleemanalyse ecol. verantwoord spuien
	Internationaal	- Afstemming monitoring trilateraal (TMAP) - Ontwikkelen internationale monitoring ism WA
<i>Meerjarig onderzoek* (2-5 jr.)</i>	Voedselweb	- Onderzoek naar de hydromorfologische rol biobouwers (interactie sediment, effect op waterkwaliteit)
	Morfologie en Water	- Onderzoek rol van biobouwers op de hydromorfologie (interactie sediment)
	Randen van het Wad	- Onderzoek naar de zandhuishouding van de Waddenzee
	Internationaal	- <i>Kennisontwikkeling levenscyclus vissen</i>
<i>Meerjarig onderzoek* (> 10 jaar)</i>	Voedselweb	- Effect van klimaatverandering op het voedselweb
	Randen	- Effect van klimaatverandering op morfologie van de waddenregio

Tijdpad	Traject	Kennisvraag- PRW, Deltaprogramma, Waddenacademie & ??
2011-2012 <i>prioritaire vragen</i>	Voedselweb	- Wat zijn de randvoorwaarden voor natuurontwikkeling (tbv opstellen natuurkansenkaart) - Internationaal vergelijkend onderzoek en uitwerking kombergingsatlas gericht op een effectieve beleidstrategie
	Morfologie en Water	- Verkenning slibhuishouding Waddenzee - Verkenning slibhuishouding Eems-Dollard
	Randen van het Wad	- Inventarisatie kennis over dynamisch kustbeheer - Uitwerken probleemanalyse ecol. verantwoord spuien
	Internationaal	- Afstemming monitoring trilateraal (TMAP) - Ontwikkelen internationale monitoring ism WA
<i>Meerjarig onderzoek* (2-5 jr.)</i>	Voedselweb	- Onderzoek naar de hydromorfologische rol biobouwers (interactie sediment, effect op waterkwaliteit)
	Morfologie en Water	- Onderzoek rol van biobouwers op de hydromorfologie (interactie sediment)
	Randen van het Wad	- Onderzoek naar de zandhuishouding van de Waddenzee
	Internationaal	- <i>Kennisontwikkeling levenscyclus vissen</i>
<i>Meerjarig onderzoek* (> 10 jaar)</i>	Voedselweb	- Effect van klimaatverandering op het voedselweb
	Randen	- Effect van klimaatverandering op morfologie van de waddenregio